

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

francuski

językowej . Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Swipe to change

Krajowe sądy powszechne

Francja

W niniejszej sekcji przedstawiono zarys sądów powszechnych we Francji.

Oficjalne tłumaczenie przeglądanej wersji językowej nie istnieje.

Tutaj znajdują Państwo tłumaczenie maszynowe tego tekstu. Ma ono charakter wyłącznie orientacyjny. Autorzy tej strony nie ponoszą odpowiedzialności za jakość tłumaczenia maszynowego.

-----polski-----bułgarskihiszpańskiczeskiduński niemiecki estoński grecki angielski chorwacki włoski łotewski litewski

węgierski maltański niderlandzki portugalski rumuński słowacki słoweński fiński szwedzki

Sądy powszechne – wprowadzenie

Sądy powszechne pierwszej instancji

Sądy cywilne

1. Sądy wielkiej instancji (*tribunaux de grande instance*)

Sąd wielkiej instancji rozstrzyga w sporach między osobami prywatnymi (**sprawy cywilne**), w których wartość przedmiotu sporu **przekracza 10 000 EUR**.

Jest ponadto **właściwy**, niezależnie od wartości przedmiotu sporu, **w następujących dziedzinach**:

stan cywilny: małżeństwo, filiacja, przysposobienie, uznanie za zaginionego (*déclaration d'absence*);

sprostowanie aktów stanu cywilnego;

dziedziczenie;

grzywny z zakresu prawa cywilnego nałożone przez urzędników stanu cywilnego;

czynności dotyczące nieruchomości;

rozwiązanie stowarzyszeń;

postępowanie naprawcze (*sauvegarde*), postępowanie upadłościowe oraz likwidacja w przypadku gdy dłużnik nie jest przedsiębiorcą ani nie jest zarejestrowany w wykazie zawodów (*répertoire des métiers*);

ubezpieczenie od wypadków i chorób zawodowych osób niezyskujących dochodów w sektorze rolniczym;

opłaty rejestracyjne, opłata za publikację w księgach wieczystych, opłata skarbową oraz podatki pośrednie, a także opłaty z nimi zrównane;

najem powierzchni użytkowej z wyjątkiem sporów o ustalenie ceny najmu wynikającej ze zmiany lub odnowienia, najem powierzchni wykorzystywanych do wykonywania wolnych zawodów (*baux professionnels*) oraz umów dotyczących władztwa prekaryjnego w sprawach handlowych;

stwierdzanie fałszerstwa dokumentów urzędowych;

powództwa cywilne w przypadku zniesławienia lub zniewagi dokonanej publicznie lub niepublicznie (*injures publiques ou non publiques*), w mowie lub w piśmie.

Sąd poprawczy (*tribunal correctionnel*) to **wydział karny sądu wielkiej instancji**. Jest on właściwy do sądenia występków (zobacz poniżej).

W skład sądu wielkiej instancji wchodzi zawodowi sędziowie (*magistrats professionnels*): prezes, wiceprezes, sędziowie, **prokurator Republiki**, wiceprokuratorzy oraz zastępcy prokuratora.

Do korpusu należą również **sędziowie wyspecjalizowani**, na przykład:

sędzia do spraw małoletnich (*juge des enfants*), który jest właściwy do zarządzenia środków ochrony wobec małoletnich znajdujących się w niebezpieczeństwie oraz do rozstrzygania spraw o przestępstwa (wykroczenia i występki) popełnione przez nieletnich; na gruncie prawa karnego, na posiedzeniu niejawnym, sędzia orzeka jedynie środki wychowawcze; natomiast przewodnicząc składowi sądzącemu złożonemu dodatkowo z dwóch sędziów niezawodowych (*assesseurs non professionnels*), może on zasądzić zarówno środki wychowawcze, jak i karne;

sędzia penitencjarny, na którym spoczywa określenie głównych zasad wykonywania kar izolacyjnych; sędzia ten, rozpoznając sprawy osób pozostających w środowisku „zamkniętym” w związku z pozbawieniem wolności jest właściwy do orzeczenia sposobu wykonania kary (na przykład: umieszczenie w zakładzie typu otwartego, półotwartego, objęcie warunkowym zwolnieniem, zarządzenie dozoru elektronicznego); w przypadku gdy nie wykonuje się kary pozbawienia wolności sędzia ten odpowiada za nadzorowanie skazanego w toku wykonywania przez niego kary (na przykład: kara pozbawienia wolności w zawieszaniu i z okresem próby, praca na cele społeczne, dozór kuratorski);

sędzia śledczy (*juge d'instruction*), który jest odpowiedzialny za przeprowadzenie, pod nadzorem izby śledczej sądu apelacyjnego, wszelkich czynności koniecznych dla ujawnienia prawdy. Gromadzi on wszystkie dowody w sprawie, dla oskarżenia lub obrony, natomiast gdy uznaje dochodzenie za zakończone, może wydać postanowienie o umorzeniu postępowania lub skierować sprawę osoby podlegającej dochodzeniu do sądu przysięgłych lub sądu poprawczego. Sędzia śledczy nie jest uprawniony do działania z urzędu. Sprawę musi skierować do niego prokurator Republiki lub pokrzywdzony składający powództwo adhezyjne.

Siedziba sądu wielkiej instancji co do zasady mieści się w **głównej miejscowości departamentu**, ale może zostać zlokalizowana w innych gminach. W dniu 1 stycznia 2013 r. istniało 161 sądów wielkiej instancji.

2. Sądy instancji (*tribunaux d'instance*)

Sąd instancji (*tribunal d'instance*) rozstrzyga w sporach między osobami prywatnymi (sprawy cywilne), **w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000 EUR**.

Posiada on również **kompetencje powierzone** (na przykład: w sprawach dotyczących wynagrodzenia za pracę, rent dożywotnich, spraw wyborczych, najmu do celów mieszkaniowych) oraz **kompetencje administracyjne**. Kierownik sekretariatu (*greffier en chef*) w sądzie instancji jest uprawniony do wydawania metryk urodzenia.

Jego **wydział karny**, sąd policyjny, jest właściwy do orzekania w sprawach o wykroczenia piątej klasy (zob. poniżej).

Poza tym sędzia sądu instancji wykonuje zadania **sądu opiekuńczego (z wyjątkiem spraw dotyczących opieki nad małoletnimi, które podlegają od wejścia w życie ustawy z dnia 12 maja 2009 r. sędziemu rozpoznającemu sprawy rodzinne w sądzie wielkiej instancji)**: odpowiada on więc za ochronę osób pełnoletnich szczególnej troski poprzez sprawowanie kontroli nad ich majątkiem.

W skład sądu instancji wchodzi jeden lub kilku sędziów, ale w sprawach orzeka jeden sędzia.

Sąd instancji ma co do zasady siedzibę w **głównej miejscowości okręgu**. W dniu 1 stycznia 2013 r. istniało 307 sądów instancji.

3. Sądy grodzkie (*jurisdiction de proximité*)

Sędziowie sądów grodzkich rozpoznają spory w sprawach cywilnych między osobami prywatnymi, w których wartość przedmiotu sporu nie przekracza 4 000 EUR.

Są również właściwi do sądenia **wykroczeń czterech pierwszych klas**.

Prokuratura jest reprezentowana przez publicznego urzędnika ministerialnego (*officier ministériel public*).

4. Sądy gospodarcze (*tribunaux de commerce*)

Sąd gospodarczy rozpoznaje **spory** dotyczące zobowiązań między przedsiębiorcami, instytucjami kredytowymi lub między tymi dwoma rodzajami podmiotów, a także spory dotyczące spółek handlowych lub transakcji handlowych między jakimikolwiek osobami. Prowadzi również postępowania dotyczące **przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji**.

W skład sądu gospodarczego wchodzi sędziowie niezawodowi – wszyscy są przedsiębiorcami. Są oni wybierani na 2 lub 4 lata przez kolegium elektorskie złożone z sędziów i byłych sędziów tego sądu oraz delegatów-doradców (*délégués consulaires*) – przedsiębiorcy wybierani są w okręgu sądu gospodarczego.

W dniu 1 stycznia 2013 r. funkcjonowały **134 sądy gospodarcze**.

5. Sądy pracy (*conseils de prud'hommes*)

Sąd pracy zajmuje się rozstrzygnięciem indywidualnych **sporów między pracodawcą a pracownikiem** wynikłych z tytułu umowy o pracę lub umowy o naukę zawodu.

Sąd pracy składa się z wybieralnych sędziów reprezentujących w równej liczbie pracowników i pracodawców. Dzieli się on na 5 wyspecjalizowanych wydziałów (kadra kierownicza, przemysł, handel i usługi handlowe, rolnictwo, działalność różna). W przypadku podziału głosów pomiędzy 4 sędziów, sądowi pracy przewodniczy sędzia sądu instancji.

Istnieje jeden lub kilka sądów pracy w każdym departamencie i co najmniej jeden w okręgu sądu wielkiej instancji.

We Francji działa obecnie 210 sądów pracy.

6. Sądy ds. zabezpieczenia społecznego (*tribunaux des affaires de la sécurité sociale*)

Sąd ds. zabezpieczenia społecznego rozstrzyga **spory między kasami ubezpieczeń społecznych i ubezpieczonymi** (na przykład: kwestie dotyczące przystąpienia do kasy, właściwości i wypłaty świadczeń, itp.).

W sądzie zasiada przewodniczący (jest nim sędzia sądu wielkiej instancji) oraz ławnicy, wyznaczani na **trzy lata** przez pierwszego prezesa sądu apelacyjnego w drodze wpisu na listę prowadzoną, według właściwości miejscowej każdego sądu, przez dyrektora regionalnego ds. młodzieży, sportu i spójności społecznej, na wniosek najbardziej reprezentatywnych organizacji zawodowych. Wymagana jest również opinia prezesa sądu ds. zabezpieczenia społecznego.

Obecnie działa 115 sądów ds. zabezpieczenia społecznego.

7. Sądy ds. sporów o niezdolność do pracy (*tribunaux du contentieux de l'incapacité*)

Sąd ds. sporów o niezdolność do pracy jest właściwy do orzekania w sporach dotyczących inwalidztwa lub niezdolności do pracy, tzn. stwierdzenia lub stopnia niezdolności do pracy w przypadku choroby, wypadku przy pracy lub stopnia inwalidztwa w przypadku choroby lub wypadku niezwiązanego z pracą.

W sądzie zasiadają prezes (sędzia honorowy lub osoba wykwalifikowana), ławnik reprezentujący pracowników najemnych oraz ławnik reprezentujący pracodawców lub osoby samozatrudnione (tych dwóch ostatnich jest wpisywanych przez pierwszego prezesa sądu apelacyjnego na **trzy lata** na listę prowadzoną, według miejscowości rzeczowej każdego sądu, przez dyrektora regionalnego ds. młodzieży, sportu i spójności społecznej, na wniosek najbardziej reprezentatywnych organizacji zawodowych).

We Francji istnieje 26 sądów ds. sporów o niezdolność do pracy.

Krajowy sąd ds. sporów o niezdolność do pracy i składek ubezpieczenia od wypadków przy pracy (*cour nationale de l'incapacité et de la tarification de l'assurance des accidents du travail*) jest sądem apelacyjnym dla tych sądów, orzeka on również, w pierwszej i ostatniej instancji, w sporach odnoszących się do składek na ubezpieczenie od wypadków przy pracy.

8. Sąd rozjemczy do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych (*Tribunal paritaire des baux ruraux*)

Sąd rozjemczy do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych jest właściwy do **rozstrzygnięcia sporów między wydzierżawiającym a dzierżawcą nieruchomości rolnych** dotyczących statusu dzierżawy i połownictwa (*métayage*), dzierżawy bydła (*baux à cheptel*), najmu z wypowiedzeniem (*baux à domaine congéable*), dzierżawy częściowej (*baux à complants*), dzierżawy wieczystej (*baux emphytéotiques*) oraz umów o użytkowanie gruntów przeznaczonych na wypas.

Sądowi rozjemczemu do spraw dzierżawy nieruchomości rolnych przewodniczy sędzia sądu instancji. Wspomaga go 4 ławników: z list wyborczych sporządzonych przez prefekta, na wniosek komisji przygotowującej listy wyborcze, wybiera się na sześcioletnią kadencję 2 wydzierżawiających i 2 dzierżawców.

Sądy karne

1. Sądy przysięgłych (*cours d'assises*)

Sąd przysięgłych jest właściwy do **orzekania w sprawach o zbrodnie**, tzn. **najpoważniejsze przestępstwa** podlegające karze od 10 lat do dożywotniego pozbawienia wolności.

Jest to **sąd departamentalny**, który nie funkcjonuje sposób ciągły. Za każdym razem, kiedy jest to konieczne, wyznacza się daty rozpoczęcia jego sesji.

Jednakże w większych departamentach sąd ten funkcjonuje niemal stale.

W jego skład wchodzi 3 zawodowych sędziów: prezes (prezes izby lub radca sądu apelacyjnego), 2 ławników (radców sądu apelacyjnego lub sędziów (*magistrats*) sądu wielkiej instancji z departamentu będącego miejscem siedziby sądu przysięgłych), a także ława przysięgłych (6 losowo wybranych obywateli). Obraduje on również jako sąd przysięgłych dla nieletnich (*cour d'assises des mineurs*), w przypadku gdy są oni sprawcami zbrodni. Zawodowymi ławnikami są wtedy sędziowie ds. małoletnich.

Niektóre zbrodnie objęte przepisami o terroryzmie, wojsku lub odnoszące się do handlu narkotykami są rozpatrywane przez sąd przysięgłych, w skład którego wchodzi wyłącznie sędziowie zawodowi (*magistrats professionnels*).

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora (*avocat général*).

2. Sądy poprawcze (*tribunaux correctionnels*)

Sąd poprawczy jest właściwy do **rozpoznawania spraw dotyczących występów (délits)**, to znaczy przestępstw (*infractions*) zagrożonych ustawowo karą do 10 lat pozbawienia wolności lub karą grzywny w wysokości co najmniej 3 750 EUR. Działa w ramach sądu wielkiej instancji. W jego skład wchodzi zasadniczo 3 sędziów zawodowych, z wyjątkiem spraw dotyczących występów rozpoznawanych przez jednego sędziego.

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora Republiki lub jednego z jego zastępców (*substituts*).

3. Sądy policyjne (*tribunaux de police*)

Sąd policyjny jest właściwy do orzekania w sprawach o **wykroczenia** piątej klasy. Jego siedzibą jest sąd instancji. Na jego czele stoi sędzia sądu instancji; sąd ten orzeka w składzie jednoosobowym.

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora Republiki lub jednego z jego zastępców (*substituts*).

4. Sądy grodzkie (*jurisdiction de proximité*)

Sąd grodzki jest właściwy do orzekania w sprawach o **wykroczenia** od pierwszej do czwartej klasy. Jego siedzibą jest sąd instancji. Na jego czele stoi sędzia sądu grodzkiego; sąd ten orzeka w składzie jednoosobowym.

Zadania prokuratury są zazwyczaj wykonywane przez komisarza policji.

5. Sądy szczególne

Istnieją również sądy szczególne w pewnych sporach z zakresu prawa karnego, takich jak handlowe trybunały morskie (*tribunaux maritimes commerciaux*). Obecnie jest ich 14 i są one właściwe do rozpatrywania pewnych przestępstw morskich.

Sądy orzekające w drugiej instancji

Sąd apelacyjny (*cour d'appel*) orzeka w drugiej instancji, tzn. rozpatruje ponownie okoliczności prawne i faktyczne **spraw już rozstrzygniętych** przez sądy pierwszej instancji.

W jego skład wchodzi wyłącznie sędziowie zawodowi (*magistrats*): pierwszy prezes, prezesi izb i radcy (z wyjątkiem apelacyjnego sądu przysięgłych – porównaj poniżej).

Każdy sąd posiada **wyspecjalizowane izby** (ds. cywilnych, socjalnych, handlowych i karnych), z których każda składa się z trzech zawodowych sędziów zawodowych: jednego prezesa izby i dwóch radców.

Orzeczenia sądów przysięgłych są rozpatrywane w toku apelacji przez inny sąd przysięgłych wyznaczany przez izbę karną Sądu Kasacyjnego. **Apelacyjny sąd przysięgłych** (*cour d'assises d'appel*) składa się z 9 przysięgłych.

Również **krajowy sąd ds. sporów o niezdolność do pracy i składek ubezpieczenia od wypadków przy pracy** jest sądem apelacyjnym dla sądów ds. sporów o niezdolność do pracy.

Prokuratura jest reprezentowana przez prokuratora generalnego, jednego z rzeczników generalnych (*avocats généraux*) lub jednego z jego zastępców (*substituts généraux*).

Sąd Kasacyjny (Cour de cassation)

Sąd Kasacyjny jest **najwyższym organem sądownictwa powszechnego**. Jego siedziba znajduje się w Paryżu. Jego zadaniem jest sprawowanie nadzoru nad **zgodnością orzeczeń sądów** z zasadami prawa, przy czym Sąd Kasacyjny nie analizuje ponownie okoliczności faktycznych sprawy. Nie jest więc trzecią instancją, zapewnia natomiast **spójność orzecznictwa jako organ wyjaśniający przepisy prawne i gwarantujący zgodność orzeczeń z prawem**.

Wpływają do niego odwołania, **skargi kasacyjne** (*pourvoi en cassation*) składane przez osoby, wobec których wydano orzeczenie sądu lub postanowienia prokuratury.

Gdy sąd uzna, że zaskarżone orzeczenie nie zostało wydane zgodnie z zasadami prawa, **„uchyla” je w drodze kasacji**. Sprawa zostaje odesłana do ponownego rozpoznania.

W przeciwnym razie sąd **oddala skargę**, co jest jednoznaczne z uprawomocnieniem się zaskarżonego orzeczenia.

Na zasadzie wyjątku sąd może dokonać **kasacji bez odesłania**, gdy nie wiąże się ona z ponownym rozstrzygnięciem merytorycznym. Może również, przy kasacji bez odesłania, zakończyć sprawę, gdy okoliczności faktyczne, ustalone i ocenione w sposób niezależny przez sędziów rozstrzygających sprawę, pozwalają mu na zastosowanie odpowiedniej normy prawnej.

Sąd Kasacyjny dzieli się na izby (trzy izby cywilne, izba handlowa, izba socjalna, izba karna), w skład każdej z nich wchodzi zawodowi sędziowie (*magistrats professionnels du siège*), prezes i sędziowie-doradcy. W zależności od charakteru sprawy może on orzekać w połączonych izbach (przynajmniej trzy izby) lub na zgromadzeniu plenarnym (pierwszy prezes, prezesi izb i sędziowie).

Prokuratura jest reprezentowana przez **prokuratora generalnego** lub rzeczników generalnych (*avocats généraux*).

Prawnicze bazy danych

Prawnicze bazy danych we Francji korzystają z publicznej usługi publikacji prawa w internecie. Strona [Légifrance](#) zawiera zatem orzeczenia Sądu Kasacyjnego i sądów apelacyjnych:

w bazie „CASS” znajdują się opublikowane orzeczenia Sądu Kasacyjnego,

w bazie „INCA” znajdują się nieopublikowane orzeczenia oraz

w bazie „CAPP” znajdują się orzeczenia sądów apelacyjnych.

Czy dostęp do bazy danych jest bezpłatny?

Tak, dostęp do bazy danych jest **bezpłatny**.

Krótki opis zawartości bazy

Orzeczenia są dostępne w języku francuskim, a **niektóre z nich** zostały również przetłumaczone na **język angielski, arabski i mandaryński**.

W archiwum bazy „CASS” znajduje się 120 000 orzeczeń, rocznie wpływa do niej 2 100 orzeczeń.

W archiwum bazy „INCA” znajduje się 246 000 orzeczeń, rocznie wpływa do niej 10 000 orzeczeń.

W archiwum bazy „CAPP” mieści się 19 000 orzeczeń, rocznie wpływa do niej 20 000 orzeczeń.

Powiązane linki

Właściwość sądów - Francja

Ostatnia aktualizacja: 19/09/2013

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

W związku z wystąpieniem Wielkiej Brytanii z Unii Europejskiej państwa członkowskie aktualizują obecnie niektóre strony portalu zawierające treści krajowe. Jeżeli dana strona zawiera treści, które nie zostały jeszcze dostosowane w związku z wystąpieniem Zjednoczonego Królestwa, jest to niezamierzone i zostanie wkrótce skorygowane.